

Nataša Horvat

GLAGOLJICA – TAJNA VEZA S ASTROLOGIJOM I NUMEROLOGIJOM

Sažetak

Glagoljica je polifunkcionalno pismo koje počiva na različitim znanostima, ali i na pseudoznanosti poput astrologije. Konstantin Ćiril, tvorac glagoljice, vjerojatno je poznavao astrološke i numerološke zakonitosti te ih primjenio u stvaranju glagoljice. Crtež rozete-mandale, unutar nje kvadrat u kojoj je ispisan Kristov nimb također pronalazimo i u astrologiji pod različitim nazivljem – astrološki krug ili natalna karta, kardinalni križ, fiksni križ, kvadrat Trojstva ljubavi i zemljani trokut. Kako svako glagoljično slovo sadrži brojčanu vrijednost, numerološka analiza predočuje sličnosti između simbolike brojeva u glagoljici i astrologije. Proučavanjem glagoljice s numerološkog i astrološkog aspekta, ona dobiva novu dimenziju tumačenja te se analizom naglašava da i astrologija, bez obzira na to što je pseudoznanost, može poslužiti kao *anacila* službenoj znanosti.

Ključne riječi: glagoljica, Konstantin Ćiril, krug, astrologija, križ, kvadrat, numerologija, trokut, analiza.

Uvod

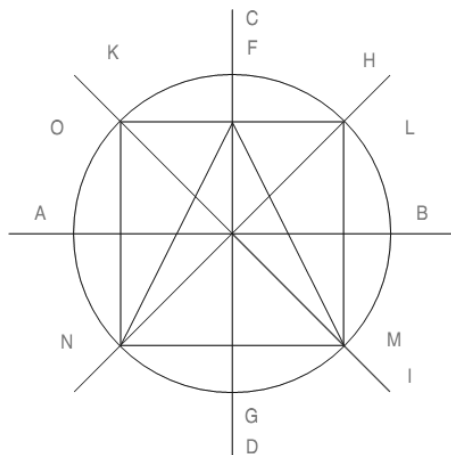
Glagoljica je polifunkcionalno pismo koje počiva na različitim znanostima poput humanističkih znanosti, matematike, alkemije, numerologije, ali i na pseudoznanosti kao što je astrologija. Njezin sustav glagoljičkih pismena Konstantin Ćiril gradi iz definicije filozofije na koju je utjecala stoička filozofija kao i shvaćanja platonске i kršćanske misli o Stvoritelju: „Poznavanje Božje i ljudske mudrosti, koliko se čovjek može približiti Bogu, a uči čovjeka da djelima bude slika i prilika onome koji ga je stvorio.“ (Bratulić, 1992: 35) U ovom ću radu ukratko predstaviti vezu između glagoljice i astrologije, i to na temelju crteža mandale-rozete, kvadrata u koji je upisan Kristov nimb (Horvat, 2009: 15). Budući da je astrologija usko povezana s numerologijom, također ću ukratko navesti i numerološko objašnjenje pojedinih brojeva koji su polazišne točke za stvaranje kardinalnog i fiksnog križa, kvadrata u koji je ucrtano Trojstvo ljubavi te zemljanog trokuta u astrološkom krugu, tj. natal-

noj karti. Cilj je ovog rada pokazati da je tvorca glagoljice Konstantin Ćiril Solunski poznavao astrološke i numerološke zakonitosti te da ih je primijenio u stvaranju glagoljice. Naime, kada je Konstantin Ćiril prispio u Carigrad, predali su ga učiteljima da uči. Budući da je Konstantin bio vrlo nadaren, za tri mjeseca prošao je gramatiku i ostale znanstvene discipline. Izučio je Homera i geometriju kod Lava Matematičara, solunskog metropolita, i kod Fotija, najveće osobe bizantske znanosti 9. stoljeća, dijalektiku i sva filozofska učenja, uz to još i retoriku, aritmetiku, glazbu i astronomiju te sve ostale helenske umjetnosti. Izučavanjem astronomije, Konstantin je Ćiril vjerojatno došao u doticaj s astrologijom, budući da je ona bila dijelom astronomije (Bratulić, 1992: 34). Kratkom analizom dvaju crteža utvrdit će se ovdje podudarnosti između astrologije/numerologije i glagoljice te time otvoriti novi put proučavanja tog pisma kao i mogućnost astrološkog i numerološkog tumačenja glagoljice. Cilj je rada također kratko predložiti analizu i navesti bitne astrološke značajke pojedinog znaka kao i numerološke značajke pojedinog broja i glagoljičnoga slova.

Kardinalni križ

Brojevi jedan, četiri, sedam, deset

U tumačenju navedenoga krenut ćemo od slike iz romana Jasne Horvat *Az*: Metodije pronalazi brata Konstatina kako na hladnim pločama carigradske Crkve svetih apostola leži i promatra strop. Uz njega se nalaze papiri, iscrtani nimbovi, rozete, slova i brojevi (Horvat, 2009: 15). Ako se rozete ili kupole promatraju iz žablje perspektive, uočava se da su raščlanjene na dvanaest segemenata. U biblijskom kontekstu postoji dvanaest apostola, dvanaest proroka, dvanaest izraelovih vladara, a u astrološkom značenju broj se dvanaest povezuje s dvanaest mjeseci i dvanaest zodijačkih znakova (Ovan, Bik, Bliznac, Rak, Lav, Djevica, Vaga, Škorpion, Strijelac, Jarac, Vodnjak i Ribe). Konstantin ushićeno crta Metodiju rozetu-mandalu, unutar nje kvadrat u kojoj je ispisan Kristov nimb (Slika 1.) te mu pokazuje da se iz tog crteža može izvesti svako glagoljično slovo (Horvat, 2009: 15).



Slika 1. Rozeta-mandala, unutar nje kvadrat u kojoj je ispisan Kristov nimb.¹

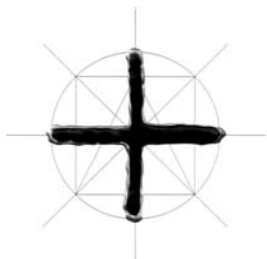
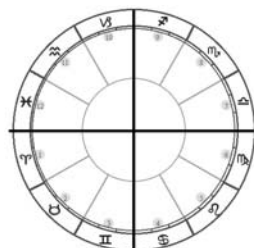
Simbol je kruga broj jedan i označava čovjeka kao cjelovito biće sastavljeno od duše i tijela. U glagoljici je ta poruka upisana u slovo *azъ* – *ja sam alfa i omega, prvi i posljednji, početak i svršetak* (Horvat, 2009: 13), ujedno označavajući i samog Konstantina Ćirila, njega jedinstvena. Godine 1492. nastaje poznati crtež Leonarda Da Vincija, *Vitruvijev čovjek*. Na njemu je zorno prikazan lik gologa muškarca s ispruženim rukama u dvije pozicije, upisan istodobno u krug i kvadrat. Osim što se crtež i tekst ponekad zovu *zakon proporcija* ili, rjeđe, *proporcije čovjeka* (Kuzle, 2007: 7), tim se crtežom implicira čovjek kao središte kozmosa.

Prvim glagoljičnim slovom *azъ*, od kojeg sve počinje i čija je pripadajuća brojevna vrijednost jedan, što ukazuje na Boga Oca, vrhovnoga boga i svetoga², dobivamo križ u krugu, središnji simbol kršćanstva, simbol žrtve Isusa Krista³ (Slika 2.). U astrološkom se krugu takav križ naziva *kardinalni križ*, koji čine kardinalni znaci Ovan, Vaga, Rak i Jarac (Slika 3.). Osnovne su osobine kardinalnih znakova fizičke akcije, kretanja, čvrstina, incijativa, misao koja se treba ostvariti. Svaki kardinalni znak označuje kuću: Ovan 1. kuću koja se naziva *Ascendent* (kratica ASC), Vaga 7. kuću, tj. *Descendent* (kratica DSC), Rak 4. kuću, *Imum Coeli* (kratica IC) i Jarac 10. kuću, *Medium Coeli* (kratica MC). (Andrijić, 1992: 21; 66; 101; 149). Linija *Ascendent – Descendent* dijeli krug na donji i gornji horizont, odnosno sjever – jug. Donji horizont (od 1. kuće do 6. kuće) označava unutarnji ili osobni život čovjeka, a gornji horizont (od 7. do 12. kuće) označava vanjski i javni život pojedinca.

¹ izvor: Horvat, Jasna, 2009. *Az*, Zagreb: Naklada Ljevak. str. 15

² Lukić, M.; Blažević Krezić, V.; Babić Sesar, T.: *Filozofsko-simbolički ustroj glagoljskoga pisma prema formuli božanskoga tetrakisa*. // *Lingua Montenegrina* 10(2012). str. 35

³ Isti članak, str. 35

Glagoljično slovo azb/križ u krugu⁴Kardinalni križ u natalnoj karti⁵

Prva kuća u astrologiji označuje naš prvi samostalan udisaj, početak životnog ciklusa, prvu stubu kojom se uspinjemo, prvi korak kojim započinje naše putovanje odnosno proces postojanja. Pokazuje i način ulaženja u razne životne faze; kako se snalazimo u životu – kako definiramo sami sebe. Broj se jedan u abecedi odnosi se na slovo A, u glagoljici na slovo *azb* – temeljni simbol spasenja i otkupljenja, a u širem smislu označava zamjenicu za prvu osobu jednine: ja, kršćanin. Poznato je da je broj jedan u antici i srednjem vijeku označiteljem i izvorom svih ostalih brojeva.⁶ Kao što je slovo A lokomotiva abecede, tako je i s brojem jedan među brojevima. Još su Pitagorejci i Platon navodili da je broj jedan izvor svih brojeva; jedini izvor postojanja za sva bića, a kršćani ga povezuju s Bogom – jedinim i pravim izvorom svega što postoji (Germ, 2004: 16). Jedinica je odavno tradicionalni simbol ljudske duše koja je, prema Plotinu, *jedna, jednostavna i nedjeljiva* (Germ, 2004: 19), a u astrologiji predstavlja prvu kuću – biće s energijom i jedinstvenošću (Germ, 2004: 19). U većini religija sakralna se arhitektura najočitiije ističe kupolnim građevinama središnjega tlocrta koje zapravo znače: krug – jedno – Bog, a to je ujedno i temeljno značenje prvoga glagoljičnog slova (Germ, 2004: 19–21).

Četvrta kuća (još se naziva i kuća pada, *dno neba*) pokazuje čovjeka na Zemlji. Zemlja je čovjekovo središte u kojem se odmara, mjesto gdje se susreće s vlastitim životom, stoga se ova kuća određuje kao dom, duša i korijen postojanja. Znak i planeti u ovoj kući pokazuju atmosferu u kojoj smo odrasli, obiteljsko naslijeđe, ali i povijest naroda kojemu pripadamo te naše rasno podrijetlo (Andrijić, 1992: 63). Simbol je četvrte kuće obitelj, a tako je i s četvrtim slovom glagoljice - *glagolj* □. Slovo G, kao i broj četiri povezuju se u kršćanskoj ikonografiji s obitelji (Horvat, 2009: 189). Broj četiri označuje i uređenje svijeta koji je izgrađen od četiriju elemenata – vatre, vode, zemlje i zraka. Četvorka simbolizira uravnoteženost i skladnost svijeta, njegovu prostornu i vremensku uređenost, ali i čvrstoću, red, zakonitosti koje vladaju svijetom.⁷ Svetopisamski je simbol četiriju evanđelista, ali i simbol kršćanske vjere, križa. Križ svoje krakove proteže na četiri strane svijeta koje spajaju Kristovo kraljevstvo u jedno (Germ, 2004: 34).

⁴ izvor: Horvat, Jasna, 2009. *Az*, Zagreb: Naklada Ljevak. str. 12

⁵ izvor: <http://www.englishastrology.com/wp/wp-content/uploads/2009/12/BlankChart-Framework2.png> dana 13. siječnja 2013.

⁶ Vidi Lukić, M.; Blažević Krezić, V.; Babić Sesar, T. str. 35

⁷ Vidi isto, str. 47.–48.

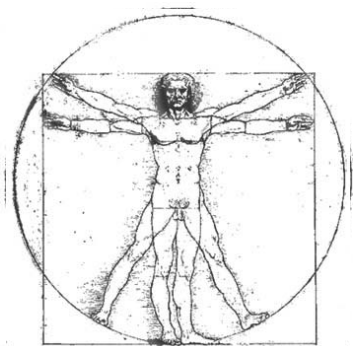
Sedma je kuća u astrologiji kuća bračnog i poslovnog partnerstva; kuća zajedništvo dvaju *ja* te označava odnose pojedinca s okolinom, kako je on prihvaćen u javnosti (Andrijić, 1992: 195). Sedmo je slovo u glagoljici *živěti* – slovo Ž, i predstavlja bića koja su nadahnuta životom. Broj sedam broj je omiljen u bajkama. U mnogim kulturama smatra se simbolom savršenosti, dovršenosti, cjelovitosti kozmosa te sklada vremena i prostora. Sam broj, kao i njegovi umnošci, sveti je broj u srednjovjekovnim književnostima Istoka i Zapad. Tim brojem obilježen je i Konstantinov život jer su roditelji Svete braće imali sedmero djece od kojih je upravo Konstantin Ćiril sedmo dijete; kad je Konstantinu Ćirilu bilo 14 godina umro mu je otac; on sam je umro u 42. godini života (6 x 7), 14. veljače (Bratulić, 1992: 29). Također, broj sedam simbolizira mjeru zemaljskog kao i prolaznost vremena i najčešće se spominje u Svetom pismu – poznato je da se svijet stvarao sedam dana, a sedmi je dan bio vrijeme odmora. Osim toga, u Svetom pismu spominje se i sedam darova Duha Svetoga (mudrost, razum, savjet, jakost, znanje, pobožnost, strah Božji) (Germ, 2004: 52–57).

Deseta kuća (kuća uspjeha, *vrh neba*) u astrologiji označuje zvanje, reputaciju i društveni položaj svakog pojedinca; to je kuća statusa, ugleda, promaknuća, ambicije, poslovne i društvene aktivnosti; kuća nadređenog nam autoriteta. Ukazuje i na to kako nas drugi doživljavaju i vrednuju kao i na stupanj utjecaja pojedinca u društvu u kojemu djeluje (Andrijić, 1992: 66). U glagoljici slovo Ī - *iže* sadrži brojevenu vrijednost deset, a navodno je predstavljalo jaram za nekoliko volova te se ujedno smatra simbolom domaćih životinja (Horvat, 2008: 198). Zbrojem navedenih brojeva dobiva se broj deset – simbol zaokruženosti i vječnosti; simbol punine u kojemu se jednako ogleda monada (svetog), dijada (Logos, stvaranje), trijada (božanska punina i oblikovanje svemira) i tetrada (stvarno uobličene materijalnoga, zemaljskoga)⁸. Kršćanstvo prihvaća pitagorejska uvjerenja o savršenosti broja deset. Izidor Seviljski zapisao je: *Deset je broj koji nadilazi sve druge jer u sebi spaja različite vrline i odlučnosti svih brojeva* (Liber numerorum). Najvažnija biblijska simbolika broja 10 odnosi se na Deset Božjih zapovijedi koje uređuju život kršćanskih vjernika (Germ, 2004: 70–75). Taj savršeni broj obuhvatni je simbol prave vjere, spasenja, stvaranja i svijeta uopće.⁹

Treba istaknuti da se kardinalni križ ocrtava i u Da Vincijevu crtežu *Vitruvijeve čovjek*: glava, noge, lijeva ruka i desna ruka, odnosno – *Kako mislim? Kako stojim? Kako sijem? I kako žanjem?* (slika 4.).

⁸ Vidi isto, str. 53

⁹ Vidi Lukić, M.; Blažević Krezić, V.; Babić Sesar, T., str. 24



Slika 4. Vitruvijev čovjek¹⁰

Fiksni križ – Trojstvo ljubavi

Brojevi dva, tri, pet i osam

Nakon kardinalnog križa slijedi analiza fiksnoga križa. Fiksni križ čine zodijski znakovi Bik, Lav, Škorpion i Vodnjak (Slika 5.). Glavna je osobina fiksnih znakova osjećaj, rad, snaga, razrađena energija koja se usredotočuje u kardinalnim znacima. Kardinalni je križ inicijator, u njemu se stvara glavna misao, a fikсни križ tu glavnu misao razrađuje i daje joj formu.



Slika 5. Fiksni križ u natalnoj karti¹¹

¹⁰ izvor: <http://leonardodavinci.stanford.edu/submissions/clabaugh/images/vm/leonardo.jpg>, dana 13. siječnja 2013.

¹¹ <http://www.englishastrology.com/wp/wp-content/uploads/2009/12/BlankChartFramework2.png> dana 13. siječnja 2013

Ako se fiksnom križu pridoda kvadrat, on u astrologiji čini kvadrat Trojstva ljubavi Erosa, Filije i Agape (Slika 6.) (Blaschke, 2005: 3). No prije definiranja Trojstva ljubavi, važno je nešto reći o broju tri.



Slika 6. *Kvadrat Trojstva ljubavi*¹²

Treća se kuća opisuje kao način na koji mislimo; u njoj je smješteno konkretno mišljenje, određuje naš odnos prema znanju. Treća kuća pokazuje i rano iskustvo školovanja koje pruža mogućnost da sagledamo sebe u odnosu na druge ljude, a ne samo na roditelje i braću. Što se tiče astrološkog promatranja treće kuće, važno je napomenuti da način na koji pojedinac zapaža, shvaća i percipira, određuje način na koji će se on odnositi prema sebi, zbilji i okolini te obratno (Andrijić, 1992: 214).

Treće je slovo glagoljice *věděti* - slovo V i simbolizira znanje, kao i treća kuća u astrologiji. Oblik broja tri prati kružnicu u koju su upisane i alfa i omega. Donja polovina rozete predstavlja vodu koju je Bog stvorio trećega dana stvaranja svijeta. Pitagorejci su smatrali ovaj broj savršenim brojem, jer se pomoću tri točke tvori trokut koji je ishodište svih drugih geometrijskih likova. U kršćanskoj ikonografiji broj se tri povezuje sa Svetim Trojstvom, a i Isus je trećega dana uskrsnuo od mrtvih (Germ, 2004: 28–33).

Trima aspektima ljubavi temelj su postavili stari Grci kod kojih Eros označava seksualnu, romantičnu i erotsku ljubav. Ta vrsta ljubavi uključuje fizičku privlačnost, želju i vezivanje, a ponekad i posjedovanje te postoji samo zbog produženja vrste. Nalazi se u petoj kući, kući fizičkog vođenja ljubavi, a povezna je sa znakom Lava – znakom ljubavi i djece. Peta kuća također odražava našu snagu širenja, a ako se u toj kuće nalaze planete, pokazuju način pojedinčeve kreativnosti (Andrijić, 1992: 173–175). Peto slovo u glagoljici je *dobrê* - slovo D, čija je brojčana vrijednost pet. Sastoji se od luka i dvaju kružnih isječaka, a njegovi trokutasti i obli dijelovi zauzimaju gornju polovicu rozete, gornju polovicu kruga. Simbol slova *dobrê* je Duh Božji. Broj se pet smatra i androgenim brojem jer je spoj prvoga parnoga i prvoga neparnoga broja, tj. broja dva i tri. Zbrajanje brojeva dva i tri smatra se spojem

¹² izvor: <http://www.englishastrology.com/wp/wp-content/uploads/2009/12/BlankChart-Framework2.png> dana 13. siječnja 2013.

muškoga i ženskoga principa pa se zbog toga broj pet često smatra savršenim jer muškarac i žena su stvoreni jedno za drugo. U kršćanskoj se simbolici ističe da je Bog petoga dana stvorio ptice i ribe (Germe, 2004: 40–45).

Filia odgovara bratskoj ljubavi. Ta se bratska ljubav poistovjećuje s privrženošću prema prijateljima jer obično vrijedi da je prijateljstvo *kolijevka do groba*. Kako je Eros goruća ljubav seksualne strasti, i u Filiji postoji djelić Erosa, ali najvažnije je istaknuti da je u toj vrsti ljubavi najbitniji osjećaj da želite drugoj duši samo najbolje. Filia se nalazi na suprotnoj strani od Erosa u 11. kući, povezana je s Vodenjakom, znakom bratske ljubavi (Blaschke, 2005: 7).

Treći aspekt ljubavi je duhovna ljubav za Boga i Njegovo Carstvo. To je najčistija od svih ljubavi; u njoj ne postoji strah i lišena je ega. Pokoravanje, žrtva i odanost su znaci raspoznavanja za Agapin oblik ljubavi. Ironija u toj vrsti ljubavi jest da konačnom postignuću Agape prethodi gubitak, tuga, fizička bol i smrt. U ezoterijskoj je tradiciji ova ljubav opisana izrazom *oprani krvlju iz srca* (Blaschke, 2005: 8), a nalazi se u osmoj kući (kuća gubitaka) u znaku Škorpiona. Osmo kuća označuje završetak i u njoj se doznaje podrška okoline, koliko pojedinac uživa tuđe povjerenje. To je kuća tuđih vrijednosti koje su nam dane na korištenje te kuća nasljedstva, života i smrti (Andrijić, 1992: 167). Osmo slovo u glagoljici je *dzêlo* - 3. Glas koji označava slovo 3 zapravo je rezultat druge palatalizacije i često je zamijenjen slovom Z. Numerički, broj je osam broj u kojem je udvostručena četvorka, pa je on znak postojanosti, ravnoteže, reda i pravde. Za kršćansku je simboliku značajno da je Krist uskrsnuo osmoga dana u tjednu, stoga broj osam predstavlja nadu za uskrsnućem i vječnošću. Osam je simbol novog početka, preporoda i raja (Germ, 2004: 58–63).

Tom je Trojstvu potreban i četvrti stup koji je nephodan za potpunost kvadrata, a to je ljudsko tijelo, u ezoteriji poznato kao *hram živoga Boga, povezan srebrnom vrpcom koja se ne može raskinuti* (Blaschke, 2005: 4). Čovjek nosi dušu koja se nalazi u osnovi križa. Osnova križa sadrži Trojstvo ljubavi, a čovjekova se duša pronalazi u drugoj kući u znaku Bika. U drugoj se kući doznaje o čovjekovoj svojnosti, što on cijeni i što želi imati u životu. Čovjek osim tijela posjeduje i razum, jezik, osjećaje – ono što nam daje sigurnost i utočište u životu. Drugo je slovo u glagoljici *buky* - slovo B, koje je simbol slova kao znaka, no pridodaje mu se i značenje Bog (Andrijić, 1992: 74). Simbolička je vrijednost broja dva suprotna simbolici broja jedan. Broj dva ne znači jedno, već znači dvojnost i bipolarnost. Broju dva pripisuju se i negativna svojstva, ali u kršćanskoj ikonografiji nema toliko negativnih shvaćanja. Pozitivno značenje broja dva u glagoljici jest u tom što simbolizira ljubav koju kršćanin iskazuje Bogu i bližnjemu te dva vida Krista – Krist je i čovjek i Bog (Germ, 2004: 22–27).

Zemljani trokut i broj šest

Za kraj je analize još ostao trokut koji u astrologiji spaja tri sazviježđa što ih Sunce obilazi tijekom cijele godine, a sačinjen je od četiriju elemenata – vatre, vode, zraka i zemlje. Spajanjem vatrenog, vodenog, zračnog i zemljanog trokuta u astrološkom krugu nastaje Davidova zvijezda (Slika 7.).



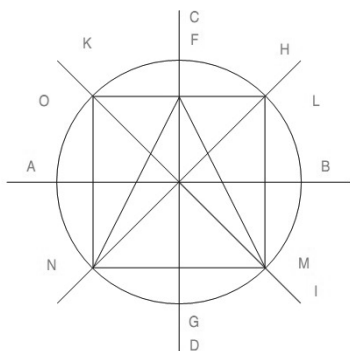
Slika 7. Davidova zvijezda u natalnoj karti¹³

Na crtežu spomenutom na početku ovog teksta, koji Konstantin Ćiril pokazuje Metodiju, istaknut je zemljani trokut koji spaja drugu kuću (Bik), šestu kuću (Djeвица) i desetu kuću (Jarac). Budući da je o brojevima dva i deset već na prethodnim stranicama rečeno, u ovom dijelu ukratko ću opisati broj šest. Astrološki šesta kuća traži od nas poštivanje vlastite izvorne prirode. Ona zahtijeva: *Budi ono što jesi! Živi svakodnevno!* Ova kuća upozorava i na vlastita ograničenja, upravlja zdravljem, poslom, uslugama; označuje i ljubimce, životinje za koje se pojedinac veže (Andrijić, 1992: 208). Šesto je slovo u glagoljici *estb* - slovo E, a njegova je brojčana vrijednost broj šest. Prema Pitagorejcima broj je šest broj harmonije, sklada i dovršenosti jer zbroj i umnožak prva tri broja daje broj šest, tj. $\rightarrow 1 + 2 + 3 = 6$ i $1 \times 2 \times 3 = 6$. Glagoljično slovo *estb* simbolizira šesti dan stvaranja svijeta, stvaranje čovjeka. Prema predaji, Adam je stvoren šestoga dana u šest sati ujutro; Isus je razapet šestoga dana u tjednu u šest sati. Skup simbola glagoljskih slova svojim poretkom i glagoljičnim značenjem pripovijeda o postanku svijeta u šest dana. Kada se zbroji prvih šest slova, njihovim se tijelima prekriva cjelovita rozeta iz koje su i nastala (Germ, 2004: 46–51).

¹³ izvor: <http://www.englishastrology.com/wp/wp-content/uploads/2009/12/BlankChart-Framework2.png> dana 13. siječnja 2013.

Zaključak

Usporedbom dvaju crteža (slika 8 i 9) koji pokazuju odnos između simbolike pojedinog broja i glagoljičnog slova, bjelodano je kako je Konstantin poznao zakonitosti astrologije te da mu je to znanje poslužilo u stvaranju glagoljice, što je još jedan zanimljiv pokazatelj toga da glagoljicu nije moguće jednostavno i u potpunosti istražiti, jer kako jedno istraživanje završi, pojavi se novi sloj problema koji valja promatrati..



Slika 8. Rozeta-mandala, unutar nje kvadrat u kojoj je ispisan Kristov nimb.¹⁴



Slika 9. Astrološki krug, unutar njega kvadrat Trojstva ljubavi i zemljani trokut¹⁵

Kada bi se svako slovo izvelo u astrološkom krugu (kao što je to učinio Vasil Jončev kada je svako glagoljsko slovo izveo iz kružnice podijeljene na osam jednakih isječaka (Čunčić, 2008: 19) i kada bi se proučavali stupnjevi koje pojedino slovo linijski dodiruje te usporedili s anđelima koji su zaduženi za pojedini stupanj (naime, svaki astrološki znak sastoji se od trideset stupnjeva koji se dijele na pentade nad kojom upravlja anđeo s određenom funkcijom), glagoljica bi zadočila novo značenje. Dubinsko ustrojstvo pisma dotiče novu dimenziju tumačenja, čemu se ne treba čuditi, jer je Konstantinu Ćirilu Solunskom polazna misao bila *Kako na nebu, tako i na zemlji*. Ovom se analizom naglašava da bez obzira na to što je astrologija danas pseudoznanost, ona i te kako može poslužiti kao *ancila* službenoj znanosti.

Konstantin je to znao i iskoristio na najbolji mogući način. Znao je da je *zaista dobro živjeti na Zemlji*. Poznao je sebe i bio je svjestan što može učiniti za druge, stoga je na taj način prenio poruku: ukoliko čovjek sam sebe upozna najbolje, utoliko može dati najviše od sebe. I osim već postojeće poruke *Ja kršćanin, koji slova znam, govorim da je dobro i časno živjeti na zemlji*, analiza provedena u ovom radu donosi

¹⁴ izvor: Horvat, Jasna, 2009. *Az*, Zagreb: Naklada Ljevak. str. 15

¹⁵ izvor: <http://www.englishastrology.com/wp/wp-content/uploads/2009/12/BlankChart-Framework2.png> dana 13. siječnja 2013.

novu poruku: *Ja, Konstantin, dajem vama sebe, ljubim Boga i narod nesebično, svom dušom i tijelom te ostavljam trag na Zemlji – poklanjam vam glagoljicu.*

Izvori:

<http://www.englishastrology.com/wp/wp-content/uploads/2009/12/BlankChartFramework2.png> dana 13. siječnja 2013.

<http://leonardodavinci.stanford.edu/submissions/clabaugh/images/vm/leonardo.jpg>, dana 13. siječnja 2013.

Literatura:

Andrijić, Zdenka, 1992. *Astrološki rječnik*, Korčula: Andrijići.

Blaschke, Robert, 2005. *Astrologija odnosa*, Beograd.

Bratulić, Josip, 1992. *Žitja Konstantina Ćirila i Metodija*, Zagreb: Kršćanska sadašnjost.

Čunčić, Marica, 2008. *Grafički sustav kijeveskih listića*. Vidjeti Ohrid. Referati hrvatskih sudionica i sudionika za XIV. Međunarodni slavistički kongres. Zagreb. Dokument preuzet s internetske stranice dana 2. siječnja 2013.

Germ, Tine, 2004. *Simbolika brojeva*, Zagreb: Mozaik knjiga.

Horvat, Jasna, 2009. *Az*, Zagreb: Naklada Ljevak.

Kuzle, Ana, 2007. *Leonardo i matematika*. Hrvatski matematički elektronski časopis math.e, br. 10, str. 1-13. Podaci preuzeti s internetske stranice: <http://e.math.hr/> dana 2. siječnja 2013.

Lukić, M.; Blažević Krezić, V.; Babić Sesar, T.: *Filozofsko-simbolički ustroj glagoljskoga pisma prema formuli božanskoga tetrakisa*. // *Lingua Montenegrina* 10(2012). Str. 23-66.